

De rol van een parkinsonverpleegkundige

De parkinsonverpleegkundige heeft een rol als:

- Zorgverlener
- Case manager
- Zorgplanner
- Coach

Een rol als zorgverlener

Ondersteuning bieden aan zowel de patiënt als aan de mantelzorger/partner

ZVP: niet alleen lichamelijke maar ook psychologische en sociaal-emotionele gevolgen

Individuele aandacht en luisteren naar de patiënt

- Welke klachten
- Waar de meeste hinder van
- Nadruk QOL
- Accepteren van de ziekte is vaak moeilijk, ontstaan van frustratie en schaamte
- De ziekte hun leven niet laten beheersen, nadruk leggen op wat ze wel nog kunnen

Groter gevoel van welbevinden, zonder stijging van de medische kost

MOTORISCHE SYMPTOMEN

BRADYKINESIE

maskergelaat, verminderd oogknipperen, verminderde fijne motoriek

SLIK-EN SPRAAKSTOORNISSEN
(zowel motorisch als niet-motorisch)
speekselverlies

RIGIDITEIT EN INSTABILITEIT

TREMOR

LOOPSTOORNISSEN

Freezing, festinatie

SPIERVERKRAMPING

NIET-MOTORISCHE SYMPTOMEN

COGNITIEVE EN GEDRAGS-STOORNISSEN *

VERANDERING IN SMAAK EN REUK

VERSTOORDE THERMO-REGULATIE

GASTRO-INTESTINALE STOORNISSEN

Constipatie, misselijkheid, vertraagde maaglediging, urinaire problemen

PIJN

Gevoelsstoornissen

ORTHOSTATISCHE HYPOTENSIE

* Depressie, angst, vermoeidheid, slaapstoornissen, apathie, dementie

Een rol als case manager

Monitoring van symptomen door screening en assessment

Waarom? Om een bredere kijk te krijgen op de persoon met de ziekte, om symptomen op te lijsten en te monitoren in tijd

Screening:

- Niet-motorische symptomen
- Motorische symptomen
- ADL

Assessment:

- MER
- MMSE/MOCA
- Manage PD

Beknopte screening Parkinsonsymptomen

Motorisch	Ja/nee	verslag
(Ochtend)kramp		
Overbeweeglijkheid (pijnlijk, invaliderend?)		
Off periode gedurende de dag		
Schommelingen On/Off (wel of niet voorspelbaar)		
Tremor		
Blokken bij stappen		
(Risico op) vallen		
Problemen bij transfer (binnen en/of buiten)		
Problemen met kauwen/slikken		
Problemen met spraak		
ADL	Ja/nee	verslag
Problemen met zelfstandig eten en drinken		
Problemen met zelfstandig wassen, aan -en uitkleden		
Problemen met gebruik hulpmiddelen		
Niet-motorisch	Ja/nee	verslag
Problemen met acceptatie/verwerking (beschaamd gevoel)		
Gestoorte stemming (depressie)		
Gestoorte cognitie (aandacht, concentratie, onthouden recente gebeurtenissen)		
Gestoord denken (zien of horen van dingen die er niet zijn)		
Angst (is er steun familie/vrienden)		
Apathie (lusteloos, onverschillig, verlies initiatief)		
Pijn		
Speekselverlies		
Gewichtsverlies (controle gewicht)		
Slaapproblemen (in en/of doorslaap)		
Duizeligheid bij opstaan (controle RR)		
Constipatie		
Urinaire problemen (urge, nycturie)		

Agendablaadjes:

Vul eerst de datum in en zet een plusteken, kruisje of tekst bij de beschrijving die het best overeenkomt met uw toestand op een gegeven moment

A. Bewegelijkheid

Zeer overbeweeglijk:

Sterke, onwillekeurige bewegingen die het normale bewegingspatroon verstoren, vaak in het hele lichaam. U kunt niet stil blijven zitten.

Matig overbeweeglijk:

Duidelijke, onwillekeurige bewegingen, ook in rust.

Licht overbeweeglijk:

Merkbare, kleine extra bewegingen in één of meerdere delen van het lichaam.

Normale beweeglijkheid:

Geen symptomen van de ziekte van Parkinson

Licht stijf:

Gevoel van stijfheid, langzame bewegingen en verminderd meezwaaien van de armen bij stappen.

Matig stijf:

Opvallend langzame bewegingen.

Mogelijk hulp nodig bij het opstaan uit zittende of liggende

houding en beginnen met stappen.

Zeer stijf:

Niet in staat zich te bewegen. Kan niet opstaan of stappen.

B. Beven:

Zet één tot drie plustekens om aan te geven of u last heeft van beven.

Indien u niet beeft, hoeft u niets in te vullen.

+: een beetje beven

++: matig beven

+++ : ernstig beven

C. Krampen

Zet één tot drie plustekens om aan te geven of u last heeft van kramp in de ledematen of nek. Indien u geen krampen heeft, hoeft u niks in te vullen.

+: lichte kramp

++: matige kramp

+++ : ernstige kramp

D. Psychische toestand

+: normale denksnelheid

-: trage denksnelheid
concentratiestoornissen,
depressief

E. Parkinson medicatie:

Schrijf in de eerste kolom de naam van het geneesmiddel en noteer op het overeenkomende uur de dosis die u genomen hebt, bv. 50 mg

F. Maaltijd:

Noteer met een plusteken wanneer u een maaltijd hebt genomen.

+: versnapering

++: hoofdmaaltijd
(ontbijt, middag, avond)

G. Fysieke activiteit:

Noteer met een plusteken wanneer u een fysieke inspanning hebt gedaan zoals wandelen, zwemmen, fietsen, lopen.

Datum:	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	
A. Bewegelijkheid																				
Zeer overbeweeglijk																				
Matig overbeweeglijk																				
Licht overbeweeglijk																				
Normaal																				
Licht stijf																				
Matig stijf																				
Zeer stijf																				
B. Beven																				
C. Krampen																				
D. Psychische toestand																				
E. Parkinson medicatie																				
F. Maaltijd																				
G. Fysieke activiteit																				

Opmerkingen:

Datum:	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur
A. Beweeglijkheid																				
Zeer overbeweeglijk																				
Matig overbeweeglijk																				
Licht overbeweeglijk																				
Normaal																				
Licht stijf																				
Matig stijf																				
Zeer stijf																				
B. Beven																				
C. Krampen																				
D. Psychische toestand																				
E. Parkinson medicatie																				
F. Maaltijd																				
G. Fysieke activiteit																				

Opmerkingen:

Datum:	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur	uur
A. Beweeglijkheid																				
Zeer overbeweeglijk																				
Matig overbeweeglijk																				
Licht overbeweeglijk																				
Normaal																				
Licht stijf																				
Matig stijf																				
Zeer stijf																				
B. Beven																				
C. Krampen																				
D. Psychische toestand																				
E. Parkinson medicatie																				
F. Maaltijd																				
G. Fysieke activiteit																				

Opmerkingen:

Een rol als zorgplanner

De ZVP is complex met stoornissen en beperkingen op vele gebieden

Het is belangrijk verschillende disciplines te betrekken met elk zijn eigen rol, taken en verantwoordelijkheden

- Snel en accuraat doorverwijzen naar gespecialiseerde zorgverleners

Als PVK nauw contact met de neuroloog, kinesist, ergotherapeut, logopedist, sociaal werker, psycholoog, duodopa-verpleegkundige, DBS-team,...

Een rol als coach

Door educatie en begeleiding aan patiënt, familie en zorgverstrekkers

De neuroloog verzekert een goede medische, meestal medicamenteuze behandeling

Als PVK leg ik de behandeling uit naar de patiënt toe

Info geven:

- De ZVP: wat is dit, welke symptomen, verloop, medicatie
- Tips bij: Orthostatische hypotensie, constipatie, slaapstoornissen, cueing,...
- Begeleiding aan de partner
- VPL: deze informeert, ondersteunt en vertegenwoordigt de parkinsonpatiënten in Vlaanderen
- CARA

Een rol als coach

Dit alles gebeurt uiteraard onder supervisie van de behandelende neurologen

De PVK is complementair aan de neuroloog en treedt op als vertrouwenspersoon

Bij toename of verandering van het klachtenpatroon

- Telefonisch contact:

Secretariaat neuro: 059/41.41.20

Wendy: 059/41.61.69 (op donderdag)

- Mail : parkinsonverpleegkundige@azdamiaan.be

Parkinsonschool

De ZVP is onvoorspelbaar en nog niet te genezen

Met de correcte medische en paramedische begeleiding kan men de levenskwaliteit optimaliseren

Daarom heeft de dienst neurologie samen met de dienst revalidatie een parkinsonschool opgericht

Belangrijk:

- Elke kandidaat moet gezien zijn op de consultatie neurologie , waarom:
  - Juiste stadia H&Y
  - Maximale voordelen uit de school

Ik informeer de patiënten over de parkinsonschool en stuur deze mensen door iov de behandelende neuroloog

Vooraf vindt er een intake dag plaats waar ze gescreend worden

Na de school volgt er ook een evaluatie op de consultatie neurologie

